

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1004

B.A./B.Sc. 1st Semester

FINE ARTS

Paper—A (Drawing & Painting)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Attempt *five* questions in all, attempting *one* question from each section. The **fifth** question can be attempted from any section. All sections are of equal marks.

SECTION—A

1. Explain the concept and importance of six limbs of Indian painting. 10
2. Explain the following elements of art :
 - (a) Colour and Texture
 - (b) Light and Shade. 2×5=10

SECTION—B

3. Write detailed notes on any *two* of the following :
 - (a) Perspective
 - (b) Proportion
 - (c) Rhythm and Harmony. 10
4. How can the principles of art help in making a good composition ? Explain with examples. 10

SECTION—C

5. Elaborate on the technique and subject matter of Ajanta Paintings. 10
6. Write in detail on any *two* of the following :
- (a) Mother and Child before Buddha
(b) Dream of Maya
(c) Dying Princess. 2×5=10

SECTION—D

7. Explain any *two* of the following :
- (a) Bust of Priest from Mohenjo-Daro
(b) Town planning of Indus Valley Civilization
(c) Mother Goddess. 2×5=10
8. Throw light on the pre-historic cave paintings of Bhim Betka. 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੁਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਭਾਰਤੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੇ ਛੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 10
2. ਕਲਾ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
(ੳ) ਰੰਗ ਅਤੇ ਬਨਾਵਟ
(ਅ) ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਸ਼ੇਡ। 2×5=10

ਭਾਗ—ਅ

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
(ੳ) ਪਰਿਪੇਖ (Perspective)
(ਅ) ਅਨੁਪਾਤ (Proportion)
(ੲ) ਲੈਅ ਅਤੇ ਸੁਰਮੇਲ (Rhythm and Harmony)। 10

4. ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਰਚਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ। 10

ਭਾਗ—ੲ

5. ਅਜੰਤਾ ਪੇਂਟਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਰਿਤ ਕਰੋ। 10
6. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ :
(ੳ) ਬੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਾ
(ਅ) ਮਾਇਆ ਦਾ ਸੁਪਨਾ
(ੲ) ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ। 2×5=10

ਭਾਗ—ਸ

7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ :
(ੳ) ਮੋਹਨਜੋਦੜੋ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਦੀ ਅਰਧ ਮੂਰਤੀ
(ਅ) ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾ
(ੲ) ਦੇਵੀ ਮਾਂ। 2×5=10
8. ਭੀਮ ਬੇਟਕਾ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਫਾ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ। 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :- ਸਭੀ ਮੈਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ, ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਭਾਗ ਮੈਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇਂ। ਪਾਚਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੀ ਭੀ ਭਾਗ ਮੈਂ ਸੇ ਕਿਆ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਭੀ ਭਾਗੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਂਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਭਾਰਤੀ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਕੇ ਛ: ਅਵਧੀਓਂ ਕੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਔਰ ਮਹੱਤਵ ਕੋ ਸਮਝਾਏ। 10
2. ਕਲਾ ਕੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਤਤਵੋਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ :
(ਕ) ਰੰਗ ਔਰ ਬਨਾਵਟ
(ਖ) ਲਾਫਟ ਔਰ ਝੋਡ। 2×5=10

भाग—ख

3. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर विस्तृत नोट लिखें :
(क) चित्र (Perspective)
(ख) अनुपात (Proportion)
(ग) लय और सुस्वरता। 10
4. एक अच्छी रचना बनाने में कला के नियम कैसे मदद कर सकते हैं ? उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिये। 10

भाग—ग

5. अजंता पेंटिंग की शैली और विषय वस्तु को विस्तारित करें। 10
6. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर विस्तार से लिखें :
(क) बुद्ध से पहले माँ और बच्चा
(ख) माया का सपना
(ग) मरने वाली राजकुमारी। 2×5=10

भाग—घ

7. निम्नलिखित में से किन्हीं दो को समझाइये :
(क) मोहनजो-दड़ो से पुजारी की अर्घप्रतिमा
(ख) सिंधु घाटी सभ्यता की नगर योजना
(ग) देवी माँ। 2×5=10
8. भीम बेटका के पूर्व-ऐतिहासिक गुफा के चित्रों पर प्रकाश डालें। 10